

**Джанбатыров Абунасыр Шарифуллаевичтің 6D081100 – «Өсімдіктерді қорғау және карантин» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған «Алманың негізгі зиянкестеріне қарсы биологиялық күрес шараларын әзірлеу» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына
Ресми рецензенттің жазбаша пікірі**

р/н №	Өлшем шарттар	Өлшемшарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету); 2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету); 3) диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	Джанбатыров Абунасыр Шарифуллаевичтің 6D081100 – «Өсімдіктерді қорғау және карантин» білім беру бағдарламасы бойынша «Алманың негізгі зиянкестеріне қарсы биологиялық күрес шараларын әзірлеу» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы 2018–2020 жылдары орындалған колданбалы ғылыми зерттеулер және 2021–2023 жылдардағы ЖТН АР09259748 «Алма жемісжемірі <i>Laspeyresia pomonella</i> L. және кабыршаққанатты зиянкестерге энтомофагтар, феромондар және биопрепараттарды колдана отырып, биологиялық бақылау технологиясын жасау» гранттық жобасы шеңберінде орындалған. Бұл зерттеулер өсімдіктерді қорғау және фитосанитарлық қауіпсіздікті қамтамасыз ету міндеттерімен байланысты.
2.	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды , ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	Жұмыстың ғылыми маңыздылығы алма зиянкестерінің түрлік құрамын, олардың даму ерекшеліктерін және пайдалы энтомофаунаны зерттеу нәтижелерімен, сондай-ақ биологиялық қорғау шараларын кешенді қолдану тәсілдерін әзірлеумен айқындалады. Алынған нәтижелер алма бақтарында зиянкестерден болатын өнім шығынын азайтуға және биологиялық қорғау әдістерін қолдану мүмкіндігін кеңейтуге бағытталған.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған.	Өзі жазу деңгейі жоғары деп бағаланады. Диссертацияда автордың 2018–2023 жылдары жүргізілген далалық және тәжірибелік зерттеулерге қатысуы, зиянкестер мен энтомофагтар бойынша материалдарды жинауы және талдауы, биологиялық қорғау шараларын далалық және

			зертханалық жағдайда сынауы, деректерді статистикалық өңдеуі көрсетілген. Зерттеу нәтижелерін бақтарда тәжірибеге енгізу туралы мәліметтер де келтірілген.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) негізделген; 2) ішінара негізделген; 3) негізделмеген.	Диссертация тақырыбының өзектілігі алма жемісжемірі мен басқа да алма зиянкестерінен болатын шығындарды азайту, пестицидтерді қолдануды оңтайландыру және биологиялық қорғау әдістерін дамыту қажеттілігімен негізделген. Жұмыста феромондарды, биопрепараттарды және энтомофагтарды пайдалану мүмкіндіктері қарастырылған.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды: 1) айқындайды; 2) ішінара айқындайды; 3) айқындамайды.	Диссертацияның мазмұны жалпы алғанда тақырыпқа сәйкес келеді. Жұмыста зиянкестердің түрлік құрамы мен таралуы, пайдалы энтомофауна, зиянкестердің даму мерзімдері, мониторинг және биологиялық қорғау технологиялары қамтылған. Сонымен бірге кейбір тарауларда зерттеу нысандарының ауқымы негізгі тақырыпта көрсетілген қабыршаққанатты зиянкестер шеңберінен кеңірек қарастырылған.
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) сәйкес келеді; 2) ішінара сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді.	Зерттеудің мақсаты мен міндеттері негізінен диссертация тақырыбына сәйкес келеді. Міндеттер зиянкестер мен энтомофагтардың түрлік құрамын анықтауды, зиянкестердің таралуы мен даму ерекшеліктерін зерттеуді, тиімді температура жиынтығын пайдалануды, ұшу динамикасын бағалауды және биологиялық қорғау жүйесін әзірлеуді қамтиды.
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан: 1) толық байланысқан; 2) ішінара байланысқан; 3) байланыс жоқ.	Диссертация бөлімдері зерттеудің жалпы бағытымен байланыстырылған: әдеби шолудан кейін зерттеу әдістері, зиянкестер мен энтомофаунаның сипаттамасы, мониторинг және биологиялық қорғау технологиялары берілген. Дегенмен зерттеу нысандарының әртүрлілігі мен кейбір бөлімдердің тақырыптық ауқымы арасындағы байланысты баяндауда одан әрі нақтылау мүмкіндігі бар.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) сыни талдау бар;	Жұмыста ұсынылған шешімдер әдебиетте сипатталған биологиялық қорғау әдістерімен байланыстыра қарастырылған. Автор феромондық әдістерді, энтомофагтарды және биопрепараттарды пайдалану

		2) талдау ішінара жүргізілген; 3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген; 4) талдау жоқ.	нәтижелерін келтіріп, оларды қорғау жүйесіне біріктіруді ұсынады. Ғылыми жаңалықты бағалауда бұрыннан белгілі тәсілдерден айырмашылығын және автор әзірлеген нақты жаңа параметрлерді айқынырақ көрсету маңызды.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертацияда Қазақстанның оңтүстігі мен оңтүстік-шығысындағы алма бактарында фитофагтардың 343 түрі анықталғаны, зиянды моллюскалардың 11 түрі бойынша деректер алынғаны және олардың 4 түрі алма ағашының зиянкестері ретінде алғаш рет тіркелгені баяндалады. Сондай-ақ зиянкестердің даму мерзімдерін болжауға арналған цифрлық құрал және биологиялық қорғаудың кешенді жүйесі ұсынылған. Бұл нәтижелердің жаңалығы олардың бұрынғы зерттеулермен салыстырылуы арқылы негізделеді.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Қорытындыларда зиянкестердің түрлік құрамы, энтомофагтар, фенологиялық бақылаулар және биологиялық қорғау тәсілдері бойынша алынған нәтижелер жинақталған. Қорытындылардың дәлелділігін бағалау кезінде олардың әрқайсысын тиісті кестелермен, тәжірибелік деректермен және қорғауға шығарылған қағидалармен тікелей байланыстыру маңызды.
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертацияда зиянкестердің даму мерзімдерін есептеу құралы, феромондарды қолдану тәсілдері және биологиялық қорғау жүйесі сияқты технологиялық шешімдер сипатталған. Олардың жаңалығы мен негізділігін толық бағалау үшін технологиялардың бастапқы нұсқалардан айырмашылығын, қолдану шарттарын және салыстырмалы тиімділігін нақты көрсету қажет.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research (күолитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Негізгі қорытындылар зиянкестердің таралуы мен даму ерекшеліктері, энтомофаунаның түрлік құрамы және биологиялық қорғау шараларын сынау нәтижелеріне сүйенеді. Қорытындылардың ғылыми негізділігін одан әрі күшейту үшін тәжірибелердің қайталануын, статистикалық өңдеу нәтижелерін және әрбір тұжырымды растайтын сандық деректерді бірізді көрсету орынды.

7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әрбір ереже бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет: 7.1 Ереже дәлелденді ме? 1) дәлелденді; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді; 5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес. 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) жоқ; 3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес. 7.3 Жаңа ма? 1) ия; 2) жоқ; 3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес. 7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) кең 4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес. 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) ия; 2) жоқ 3) бұл тұжырымда мақаладағы ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	Қорғауға шығарылған қағидалар зерттеудің негізгі бағыттарын қамтиды: зиянкестердің түрлік құрамын анықтау, жергілікті энтомофагтарды зерттеу, тиімді температура жиынтығы негізінде мониторингті жетілдіру, фенологияны анықтау және биологиялық қорғау жүйесін әзірлеу. Бұл қағидаларға қатысты дәлелдер диссертацияда келтірілгенімен, әрбір қағиданың нақты сандық нәтижелермен және тиісті тәжірибелермен байланысын көрсету олардың дәлелділігін бағалауды жеңілдетеді.
8.	Дәйектілік қағидаты. Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдіснаманы таңдау – негізделген немесе әдіснама нақты жазылған: 1) ия; 2) жоқ.	Зерттеу әдістері зиянкестер мен энтомофагтарды жинау және бақылау, биологиялық тиімділікті бағалау, фенологиялық мерзімдерді анықтау және тәжірибе нәтижелерін өңдеу тәсілдерін қамтиды. Әдістемелік бөлімде қолданылған тәсілдер сипатталған. Сонымен қатар тәжірибелердің қайталану саны, бақылау нұсқалары және

			статистикалық салыстыру рәсімдері барлық зерттеу бағыттары бойынша бірізді көрсетілгені жөн.
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) ия; 2) жок.	Диссертацияның 5.1-бөлімінде NASA POWER платформасының климаттық деректері негізінде алма жемісжемірінің ұшу мерзімдерін есептейтін цифрлық құрал сипатталған. Құралдың есептік нәтижелерін нақты фенологиялық бақылаулармен салыстыру және болжам қателігін сандық түрде бағалау оның практикалық дәлдігін толық сипаттауға мүмкіндік береді еді.
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) ия; 2) жок.	Жұмыста зиянкестердің даму мерзімдері мен фенологиялық ерекшеліктері зерттеу нәтижелері арқылы қарастырылған. Бұл заңдылықтарды негіздеу кезінде есептелген тиімді температура жиынтығының нақты бақылаулармен сәйкестігін және әртүрлі жылдар мен учаскелерде қайталануын көрсету маңызды.
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған / ішінара расталған / расталмаған.	Диссертациядағы негізгі тұжырымдар ғылыми әдебиеттерге және зерттеу нәтижелеріне сүйенеді. Жекелеген мәлімдемелердің дәлелділігін арттыру үшін әдеби деректер мен автордың өз нәтижелерінің ара-жігін нақты ажыратып, салыстырмалы талдауды күшейту ұсынылады.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті /жеткіліксіз.	Пайдаланылған әдебиеттер тізімінде 171 дереккөз көрсетілген, оған отандық және шетелдік еңбектер енгізілген. Әдебиеттердің көлемі тақырыпты қамтуға мүмкіндік береді. Сонымен бірге мәтіндегі ғылыми атауларды, дереккөздерге сілтемелерді және библиографиялық жазбаларды бірізді рәсімдеу қажет.
9	Практикалық құндылық қағидаты	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы: 1) бар; 2) жок.	Диссертацияның теориялық маңызы алма зиянкестерінің түрлік құрамы мен даму ерекшеліктері, пайдалы энтомофаунаның құрамы және биологиялық қорғау шараларын қолдану мүмкіндіктері туралы мәліметтерді толықтыруымен сипатталады. Зиянкестердің даму

			мерзімдерін болжауға арналған тәсілдер де теориялық және әдістемелік мәнге ие.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) ия; 2) жоқ.	Жұмыстың практикалық маңызы ұсынылған биологиялық қорғау шараларын алма бақтарында қолдану мүмкіндігімен байланысты. Диссертацияда зерттеу нәтижелерінің Алматы облысындағы жалпы 65 га бақта енгізілгені және 7 енгізу актісі алынғаны көрсетілген. Технологияның басқа өңірлерде қолданылуы жергілікті климаттық және агроэкологиялық жағдайларды ескере отырып бағалануы тиіс.
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа ма? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Практикалық ұсыныстар алма жемісжемірі мен басқа да зиянкестерге қарсы феромондарды, биопрепараттарды және энтомофагтарды пайдалануға негізделген биологиялық қорғау шараларын қамтиды. Оларды өндіріске енгізу кезінде қолдану мерзімдерін, шығындарды және химиялық қорғау нұсқаларымен салыстырғандағы нәтижелерді ескеру ұсыныстардың қолданбалы құндылығын толық бағалауға мүмкіндік береді.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Диссертацияның құрылымы зерттеу материалдарын жүйелі баяндауға бағытталған және жұмыс кестелермен, суреттермен, қорытындылармен және өндірістік ұсынымдармен толықтырылған. Сонымен қатар мәтінде жекелеген терминологиялық, тілдік және техникалық редакциялау олқылықтары байқалады. Ғылыми атауларды, терминдерді және библиографиялық рәсімдеуді біріздендіру қажет.
11.	Диссертацияға ескертулер	1. Диссертацияның мақсаты негізінен алма жемісжемірі мен қабыршаққанатты зиянкестерге қарсы биологиялық қорғау жүйесін әзірлеуге бағытталғанымен, жұмыста жерүсті ұлулары, өркешті-енеке және басқа да буынаяқтылардың зерттеу нәтижелері кеңінен қамтылған. Осыған байланысты зерттеу нысанының ауқымы мен жұмыстың негізгі мақсаты арасындағы сәйкестікті нақтылау қажет. 2. Алма жемісжемірінің даму мерзімдерін болжауға арналған цифрлық құралдың практикалық дәлдігін бағалау мақсатында есептік нәтижелерді нақты фенологиялық бақылаулармен салыстырып, болжам қателігін сандық көрсеткіштермен сипаттау қажет. 3. Энтомофагтардың түрлік құрамын анықтау нәтижелерімен қатар, олардың зиянкестер санын реттеудегі нақты үлесін сандық көрсеткіштер арқылы негіздеу зерттеудің ғылыми құндылығын арттыра түсер еді.	

		4. Диссертациялық жұмыстың жекелеген бөлімдерінде нақтылауды және редакциялық тұрғыдан жетілдіруді қажет ететін тұстар кездеседі. Көрсетілген ескертулер негізінен редакциялық және ұсынымдық сипатқа ие және диссертациялық жұмыстың ғылыми әрі практикалық маңыздылығына берілген жалпы оң бағаға әсер етпейді.
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында корғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)	Диссертациялық жұмыстың тақырыбы бойынша барлығы 10 ғылыми еңбек жарияланған, оның ішінде ҚР БҒСБК (ККСОН) ұсынған басылымдарда – 3 мақала, Scopus дерекқорында индекстелетін халықаралық ғылыми журналда – 1 мақала (<i>OnLine Journal of Biological Sciences</i>, Volume 23, № 1, 2023, pp. 1–6, DOI: https://doi.org/10.3844/ojbsci.2023.1.16; Impact Factor – 0.178; Q3; CiteScore – 1.0; Agricultural and Biological Sciences санаты бойынша процентиль – 54%), РИНЦ дерекқорына кіретін ресейлік журналдарда – 3 мақала және халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциялар материалдарында – 3 мақала. Сонымен қатар, «Алма жемісжемірі (<i>Laspeyresia pomonella</i> L.) және шығыс жеміс жеміріне (<i>Grapholita molesta</i> Busck.) қарсы тұқымды жеміс бақтарын қорғау тәсілі» атты пайдалы модельге 2020 жылғы 25 қарашада № 5375 патент алынған. «Жеміс-жидек дақылдарының негізгі зиянкестерімен күресуге арналған биоагенттерді (энтомофагтарды) іріктеу критерийлері жөніндегі ұсыным» атты авторлық құқық объектісіне мемлекеттік тіркеу туралы № 8299 куәлік 2020 жылғы 20 ақпанда алынған. Ғылыми-зерттеу жұмыстарының нәтижелері Алматы облысының бақтарында жалпы ауданы 65 га жерде өндіріске енгізіліп, бұл туралы 7 енгізу актісі рәсімделген.
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28- тармағына сәйкес)	Джанбатыров Абунасыр Шарифуллаевичтің «Алманың негізгі зиянкестеріне қарсы биологиялық күрес шараларын әзірлеу» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы қойылатын талаптарға сәйкес келеді. Диссертациялық жұмыстың ғылыми нәтижелерін, практикалық маңыздылығын және жарияланған ғылыми еңбектерін ескере отырып, автор 6D081100 – «Өсімдік қорғау және карантин» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайықты деп есептеймін.

Ресми рецензент:

Қызметі, жұмыс орны, ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы
«С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық
зерттеу университеті» КеАҚ, Ауыл және орман шаруашылығы
институтының қауымдастырылған профессоры, PhD

мерзімі «13» 10 2026 жыл

(қолы, тегі, аты-жөні)

К.С. Байбусенов

